

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу априлу 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и сресних судова, у току месеца априла ове године извршено је у Србији:

1. Убивстава	30
2. Детоубистава	9
3. Нехотичних убистава	8
4. Покушаја убистава	37
5. Разбојништва	10
6. Силовања	3
7. Тешких телесних повреда	18
8. Паљевина	47
9. Опасних крађа	121
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	27 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убивстава	25	или	83·3%
Детоубистава	6	»	66·6%
Нехотичних убистава	8	»	100·0%
Покушаја убистава	37	»	100·0%
Разбојништва	5	»	50·0%
Силовања	3	»	100·0%
Тешких тел. повреда	18	»	100·0%
Паљевина	4	»	8·5%
Опасних крађа	40	»	33·6%
Злонамер. поништаја туђих ствари	6	»	22·2%

Највећи број убистава извршен је вагненим оружјем (18), оштрим оруђем (8), п тупим (4).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 15 случајева, у освети

за 7, у користољубљу за 2, у нужној одбрани за 2, у кријумчарењу за 1, у љубомори за 1, и за 2 случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу беличком 3, у срезу јабланичком 2, у срезу млавском 2 (оба непронађена), у вароши Београду 2 и по 1 у срезовима: космајском, ваљевском, колубарском округа ваљевског, брзопаланачком, гужанском, крагујевачком, деспотовачком (непронађено), бањском, сврљинском, азбуковачком, јадранском, мачванском, подунавском, јасеничком округа смедеревског (непронађено), добричком, прокупачком, косаничком (непронађено), златиборском, драгачевском студеничком и у вароши Шапцу.

Детоубиства извршена су: у вароши Београду 2 (1 непронађено), у срезу лесковачком 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, жуписком, рађевском, пригорском (непронађено), и у вароши Нишу (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, поречком, деспотовачком, подунавском, јасеничком округа смедеревског, драгачевском, трнавском и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу тамнавском 5, у срезу јасеничком округа смедеревског 4, у срезу азбуковачком 3, у срезу прокупачком 3, у вароши Београду 3, у срезу крагујевачком 2, у срезу расинском 2, у срезу звишском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, јабланичком, деспотовачком, бањском, нишском, млавском, љубићском, качерском, добричком, рачанском, драгачевском, моравичком и у вароши Ћуприји.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва извршена су: у срезу неготинском 2 (оба непронађена), у срезу поцерском 2 (1 непронађено), у срезу звишском 2 и по 1 у срезовима: параћинском, нишском и у варошима: Нишу (непронађено) и Београду (непронађено).

Силовања су извршена по 1 у срезовима: поречком, јасеничком округа крагујевачког и нишском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу јасеничком округа смедеревског 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, ваљевском, власотиначком, лесковачком, кључком, ресавском, сврљинском, мачванском, моравском округа пожаревачког, млавском, љубићском, подунавском, бољевачком, добричком, прокупачком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу сврљинском 3, у срезу нишском 3, у срезу звишском 3, у срезу масуричком 2, у срезу беличком 2, у срезу ресавском 2, у срезу бањском 2, у срезу нишавском 2, у срезу белопаланачком 2, у срезу хомољском 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2, у срезу жичком 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског (пронађена), јабланичком, лепеничком, копаоничком (пронађена), расинском (пронађена), деспотовачком, алексиначком, јадранском, млавском, таковском, бољевачком, тимочком, зајечарском, прокупачком, драгачевском, трнавском и у вароши Крагујевцу.

Вредност свих ових паљевина износи око 14.700 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 15 (8 пронађених), у срезу колубарском округа ваљевског 7 (1 пронађена), у срезу хомољском 7 (4 пронађене), у срезу драгачевском 6 (1 пронађена), у срезу звишском 5 (1 пронађена), у срезу подгорском 4 (1 пронађена), у срезу лесковачком 4 (1 пронађена), у вароши Нишу 4, у срезу рађевском 4 (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског 3, у срезу тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском 3, у вароши Шапцу 3, у срезу јасеничком округа смедеревског 3 (2 пронађене), у срезу посавском округа београдског 2, у срезу ваљевском 2, у срезу власотиначком 2, у срезу крагујевачком 2 (обе пронађене), у срезу ражањском 2 (1 пронађена), у вароши Ћуприји 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2, у срезу

¹⁾ У месецу априлу 1911. г., дела је ових било:

1. Убивстава	30
2. Детоубистава	2
3. Нехотич. убистава	2
4. Покушаја убистава	25
5. Разбојништва	12
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	10
8. Паљевина	64
9. Опасних крађа	106
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	11

бањском 2 (1 пронађена), у срезу нишском 2 (1 пронађена), у срезу поцерском 2, у срезу млавском 2 (1 пронађена), у вароши Пожаревцу 2, у вароши Смедереву 2 (1 пронађена), у срезу прокупачком 2 и по 1 у срезovima: врачарском, масуричком, грузанском (пронађена), копаоничком, расинском (пронађена), ресавском (пронађена), алексиначком (пронађена), нишавском, азбуковачком (пронађена), голубачком, таковском, орашком, зајечарском, заглавском, бољевачком, ариљском, црногорском (пронађена), ужичком (пронађена), пожешком (пронађена), студеничком (пронађена), моравичком (пронађена), и у вароши Крушевцу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 9.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу нишавском 4, у срезу алексиначком 3, у срезу грузанском 2, у срезу нишком 2, у срезу посаво-тамнавском 2 (1 пронађен) и по 1 у срезovima: посавском округа београдског, колубарском округа београдског (пронађен), јабланичком, пчињском, крагујевачком, беличком, дужничком (пронађен), азбуковачком (пронађен), звишском (пронађен), пожаревачком, качерском, добрич-

ком, драгачевском (пронађен) и у вароши Нишу.

Вредност свих уништених ствари износи око 10.300 динара.

Поред изложених дела у току месеца априла ове године извршено је у Србији и 23 самоубиства и то: у вароши Београду 2, у срезу пољаничком 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу драгачевском 2 и по 1 у срезovima: врачарском, колубарском округа ваљевског, поречком, трстеничком, алексиначком, бањском, сврљишком, нишком, посаво-тамнавском, моравском округа пожаревачког, љубињском, заглавском, косаничком и у варошима: Ваљеву и Смедереву.

Највећи број самоубиства извршен је: вешањем 15, ватреним оружјем 6 и даљењем у води 2.

Узроци њиховом извршењу леже: у болести за 5 случајева, у душевном растројству за 4, у страху од казне за 2, у рђавом материјалном стању за 1, у љубомори за 1, у грижи савести за 1, и за 9 случајева узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су по 1: у вароши Београду (ватрено, рђаво материјално стање) и срезу зајечарском (вешањем, непознат).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	Убиства	Догоубства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљењиве	Опасне крађе	Злонамерних поништаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	1	—	—	—	—	1	—	6	2	1	—
2	« ваљевски	2	—	1	6	—	—	1	4	16	—	2	—
3	« врањски	2	2	—	1	—	—	2	3	7	2	2	—
4	« крагујевачки	2	—	—	2	—	1	—	2	3	3	2	—
5	« крајински	1	—	1	—	2	1	1	—	—	—	1	—
6	« крушевачки	—	1	—	2	—	—	—	2	5	—	1	—
7	« моравски	4	—	1	2	1	—	1	5	5	1	—	—
8	« нишки	2	1	—	2	2	1	1	9	9	6	4	—
9	« пиротски	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	—	—
10	« подрински	4	1	—	3	2	—	1	1	13	3	1	—
11	« пожаревачки	2	—	—	3	2	—	2	6	17	2	1	—
12	« руднички	—	—	—	2	—	—	1	1	1	1	1	—
13	« смедеревски	2	—	2	4	—	—	3	2	6	—	1	—
14	« тимочки	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	1	1
15	« топлички	3	—	—	4	—	—	2	1	2	1	1	—
16	« ужички	1	1	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—
17	« чачански	2	—	2	2	—	—	—	4	8	1	2	—
18	Управа града Београда	2	2	1	3	1	—	1	—	15	—	2	1
Свега:		30	9	8	37	10	3	18	47	121	27	23	2

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. маја 1912. године АБр. 725, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

ОД
М. С. Ђуричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

43. О разматрању кривичних предмета у Касац. Суду, у погледу фактичких питања.

Х. У. и остали стављени су под суд зато, што су као општински часници потврдили лажну тапију и издали лажно уверење за опт. Z, који је ове исправе пред влашћу употребио, а и пред општинском влашћу неверно стање представио и ако је знао да не стоје у истини факта, која су оверена, за шта је опет опт. Z стављен под суд.

Побуде пресуде првостеп. суда.

У радњи опт. часника општинских Х. У. и ост., што су у уверењу од 13. X 1907. Бр. 2363, неверно констатовали: да опт. Z у својој задрузи, сем њега нема више ни једне порез плаћајуће нити од пореза ослобођене главе, као и то, да нико други сем њега не полагао право својине на непокретно имање, описано у његовим двама општински тапијама од 12. X 1907 г., означајући на тај начин опт. Z за јединог сопственика поменутих непокретних имања, констатованих и у потврдама поменутих тапија, те су на основу овакве потврде, тапије потврђено и од стране овога суда, — противно стању, утврђеном уверењем суда општ. н., којим се тврди да је баштиник, сада опт. Z., у времену убабштинења имао у задрузи још два малолетна брата, а сем тога на истом имању имала је право удовичког ужитка и мати њихова, што све и опт. Z. признаје, те према оваквом стању ствари, без обзира да ли је ова инкриминисана исправа произвела жељено дејство у погледу трећих лица, кад је она начињена у намери да се њоме послужи, стоји дело издања лажне исправе од стране лица, којима издање исправе ове врсте у дужност спада, дакле органа власти, које се дело казни по § 111. к. закона¹⁾.

Према оваквим мотивима сви оптуж. општински часници, осуђени су за кривично дело из § 111. к. зак. на по 2 године робије. [Пресуда првост. суда за окр. беогр. од 7. III 1911. № 10690].

Са овим гледиштем сложио се и Апелациони Суд, који је само оптуженицама казну повећао [I Апел. 25 IV 1911. год. № 2253].

На ову пресуду I Одељење Касац. Суда учинило је примедбе од 25 V 1911. год. № 7548, које овако гласе:

¹⁾ Што се тиче кривичне одговорности опт. Z, који је лажно уверење и тапије код власти употребио, — о њему нећемо даље ништа ни говорити, пошто је његова кривична јасна и она није предмет расправе, о којој ће овде бити говор.

www. Апелациони је Суд требао да поред осталог извиди и оцени, да ли и у колико може бити кривичне одговорности по овом оптужењу за горепоменуте оптужене, када је испитом заклетих сведока А. Б. итд. утврђено, да је опт. П. приликом потписивања инкриминисаног уверења скренуо био пажњу свима оптуженима да опт. Z има у задрузи два малолетна брата и матер, али да им је тада објаснио присутни срески писар Ђ., да то не чини ништа, јер се задужење чини код Управе Фонда, и према томе да узме у обзир: да ли оптужени нису у заблуди — услед оваквог објашњења — потписали уверење, верујући да тиме не чине никакво кривично дело, а немајући разлога да сумњају у истинитост тврђења њиховог полицијског чиновника.

На ове примедбе дао је Апелациони Суд своје противразлоге [4. VI 1911. г. № 2266] у којима је битан овај пасус: „Изјава сведока пом. у примедбама Касационог Суда, који су потврдили да је опт. П. приликом грађења пом. уверења, пред судом и одбором општинским констатовано: да уверење не одговара фактичком стању, — кад се доведу у везу с фактом: да су и поред тога и оптуж. П. и сви остали општински часници, који су преко њега упознати са стварним стањем задруге опт. Z, ипак овоме издали уверење, које је противно стању ствари, — баш је то доказ против оптужених, да су свесно и са знањем, а не у заблуди, издали лажно уверење.

Оптужени нису малолетници, већ зрели људи, који по своме позиву, као општински часници, знају сву тежину последице, кад се на поменути начин озваничи извесна неистина, па је неприродно и без вредности узимати у вид и ма какву оцену то, што су се оптужени могли завести тумачењем полиц. чиновника, који никојим законом није позван да учествује у издавању пом. уверења“.

Општа седница Касационог Суда усвојила је поменуте примедбе а одбацила противразлоге Апелационог Суда. [О. С. 14 VI 1911. № 8790].

После овога Апелациони је Суд наредио да се испита као сведок и поменути полицијски писар Ђ. на пошто је то учињено донео је пресуду, идентичну с ранијом, којом је пом. оптужене опет осудио за означени фалсификат [пресуда Апелационог Суда 3 IX 1911 № 4469]. Из побуда ове пресуде наводимо ово: „Апелациони Суд констатујући да је један једини сведок Д. посведочио (а не М. и И. као што погрешно наводи Касациони Суд) да су оптужени потписали инкриминисано уверење тек по објашњењу среског писара Ђ. и поредећи и ценећи изјаву сведока Ђ. среског писара са сведоцбom сведока Д., који тврди да је наведено чуо као присутан извесном ислеђењу код општ. суда, што је невероватно, јер се обично не врше једновремено, и то приликом заседања одбора и саслушања по кривицама и потврђења „уверења, какво је инкриминисано.“ Ну и ова је пресуда уништена од Касационог Суда примедбама од 10 XI 1911. год. № 12507. Ево тих примедба:

„При оцени питања о томе: чијој ће се сведоци вера поклонити, да ли сведоци сведока Д. или сведоци сведока Ђ., Апелациони Суд био је дужан да узме у обзир све околности ислеђењем утврђене па тек потом да донесе своју одлуку.

Тако, када се из ислеђења види, да је и Ђ. учествовао у издавању инкриминисаног уверења тиме што је као орган полицијске власти оверио садржину истог, онда је Апелациони Суд био дужан да сведоци сведока Ђ. оцени с обзиром и на ову околност у вези са § 114 крив. суд. поступка па тек потом упоређујући исту са сведоцбom сведока Д., која ничим у сумњу није доведена, оцени чијој ће сведоци више вере поклонити.“

Ове примедбе Апелациони Суд усвојио је и у духу њиховом сада донео пресуду, којом је опт. часнике општинске ослободио кривичне одговорности за то, што нису имали намеру да издаду лажну исправу и т. д.

Напомена. Као што се види предмет је ове оцене једно фактичко питање. Његово решење зависило је од уверења судских судија о томе: а) да ли су опт. општински часници знали да је неистинит онај факт, који су они оверили? и б) да ли су знали да тиме што они издају исправу и у њој такав неистинит факт оверавају може за другога наступити каква корист или штета? Апелациони Суд, као судећи суд, одговорио је на оба ова питања афирмативно. С овим се није сложило I. Одељење Касационог Суда, већ је својим примедбама непрестанце упућивало Апелациони Суд на поновну оцену ових питања или боље рећи питања под б), јер је неоспорно да су оптужени знали да је неистинит онај факт, који су они исправом оверили.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Доказивање идентитета двају отисака на судским претресима.

Пре неколико година предложили смо, да се идентитет двају отисака доказује на судском претресу на овај начин:

Оба отиска, т. ј. и онај који је нађен на месту извршеног злочина и онај с којим је овај упоређиван, треба копирати у природној величини: први на клишеу за пројекцију, а други на чврстој и провидној жежици (пеликули). Пошто се обе копије метну једна на другу, тако да им се линије у свему поклапају, треба их пројектовати на белом заклону помоћу лампе за пројекцију. Подударност линија увериће најбоље суд да су оба отиска идентична. Овај начин доказивања напустили смо из два разлога: а) због тешкоћа око пројектовања слика за време судског претреса, и б) што је апсолутна подударност папиларних линија двају отисака готово немогућа пошто се ови помало деформишу приликом притискавања пр-

стију на разне предмете. Са овог истог разлога треба одбацити и методу коју је предложио Др. Поп, из Франфурта, која се састоји у копирању оба отиска на једној истој хартији, али у разним бојама, помоћу панотиције.

Ми смо усвојили методу, коју у Паризу употребљује Бертилон, а која се састоји у обележавању помоћу прта мастила карактеристичних тачака оба отиска. Прте ове нумерисане су. За боље уверење суда или истражног судије, ми додајемо још један примерак неретушираног отиска са места извршеног дела.

Поменути смо раније, да увеличавање отисака за упоређење не треба да пређе више од шест пута природну величину због цепања линија. Што се тиче отисака, намењених суду, они се могу — ако су само добри — увеличати и за двадесет пута с обзиром на задатак вештаков на судском претресу и одстојање између његовог места и места судија и поротника.

Уништавање отисака од злочинаца.

Код појединих занатлија кожа на врховима прстију толико је излизана, да су њихови отисци неспособни за идентификацију, али чим ове личности престану радити, кожа се подмлади и на њој се појаве јасне папиларне линије. За ово подмлађивање коже потребно је отприлике осам дана. Професионални злочинци, знајући тачно вредност отисака прстију за идентификацију, труде се да пошто пото избегну остављање ове визиткарте. Да би у овоме успели, они прибегавају дефинитивном или пролазном уништавању папиларних линија.

Потпуно уништавање до данас је врло ретко практиковано. Оно се састоји у трљању врхова прстију содном соли која нагриза до уништења горње покожице. На место ишчезле коже, појављује се ожиљасто ткиво. Поједине индивидуе уништавају делимично нацрт отиска горњи његове карактеристичне тачке.

Други начин састоји се или у мазању коже прстију каквом материјом, која испуњава бразде између папиларних линија и спречава кожу да остави отисак на додирнутом предмету, или у трљању папиларних линија док не престану бити испупчене. За мазање претију злочинци обично употребљују колодион или растопљен стеарин, који још није добро очврсно. И колодион и стеарин образују на врховима прстију танак слој, који спречава контакт прста са додирним предметом.

Да би излизали папиларне линије, злочинци трљају прсте каменом за глачање или каквим штофом. Ми смо имали у рукама опасне повратнике, који су своје прсте трљали о панталоне свако јутро по десет минута.

Помињемо да су крађивци, који су извршили чувену крађу у „American Express“, у Паризу, имали рукавице на рукама. Ове се међутим ретко употребљују, јер спречавају покрете прстију.

И, најзад: потпуно је могуће фабриковати рукавице од танког каучука са

www.unibliblioteca.com папиларним линијама. Није нам познато да ли су злочинци до сада употребљавали ово средство, али његова употреба није немогућна.

Отисци папиларних линија ногу.

Може се појавити потреба, у врло ретким случајевима, да се злочинац идентификује на основу папиларних линија његових табана. Табани су, као и дланови, покривени папиларним линијама, само што су ове линије више једнолике. Упоређење отисака табана врши се на исти начин као и упоређење отисака прстију.

Да би се добио отисак за упоређење, треба босом ногом стати прво на стаклену или цинкану плочу, која је намазана штампарским мастилом, а потом на белу хартију.

Корин и Стокис препоручују, да се босом ногом стане на лист глатке хартије, па да се за овим остављени отисак поспе ликоподом или Гриблеровом црвеном бојом. Пошто се вишак посутог праха отклони, добија се јасан отисак у црвеној боји.

Отисци животиња.

На месту извршеног кривичног дела понекад се налазе и отисци ногу појединих животиња, који могу имати извесне важности за истрагу. Приликом опасне крађе у једној планинској кући ми смо нашли врло јасне отиске пса поред дефективних отисака човека, и ови псећи отисци играли су знатну улогу у истрази.

Отисци предњих и задњих ногу паса разликују се врло јасно по облику стопале, који је троугласт код предњих и готово округлао код задњих ногу. Код мајке је предња стопала издужена, а са обе њене стране налази се по једна тачка у облику острва; код задње стопале ова острва спојна су са средњом ивицом, тако да образују широк отисак у облику лезе.

Мерењем дужине корачаји може се приближно утврдити природна величина животиње, која је оставила отиске. Код позитивних отисака лако је констатовати, на основу малих тачкица које се око њих налазе, да ли је животиња имала на ногама дугачку длаку.

Отисци коња, магараца, гов ди итд. могу се такође лако познати. За идентификовање животиње треба утврдити: облик и изношеност поткова, број клинаца и присуство енгоча (у снегу). Ветеринари и поткивачи биће од велике користи у сличним случајевима за истражног чиновника и вештака специјалисту. Ход животиње може се одредити по дистанцији између отисака и дубини ових. Понекад се, нарочито кад је пут узбрдан, може констатовати да ли су коњ, мазга итд. вукли какав тежак терет, јер у овом случају предњи део поткова више упада у земљу, а често се и клиза уназад.

(СВЕТЛИКЕ СЕ)

КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД
LOUBAT - A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЖОНУ

(НАСТАВАК)

Условна је осуда такође корисна повина. Благодарети њој, тамнице неће бити место без наде на препорођај. Држ за пуштањем у слободу пре времена, кадра је да побуди понекад тежњу часном животу; у извесним душама у којима се још скрива искра добра, може се произвести тајанствени рад морализације. То је принцип неодређене казне, која се свршава само кад је осуђени поправљен¹⁾. Према томе условна се осуда мож: правдати само у колико је она награда за поправку. Ако је она одобрена без размисљања, као што се то чини данас, она је само акт друштвене слабости. Чиста је наивност рачуната на поправку окорелих злочинаца. Клице морализације не подижу се на отрованом земљишту. Повратници, они који су навикли на злочин и изгубљени за друштво, треба да буду искључени од условне осуде као и од одлагања. Радити другачије скоро је исто тако мудро као што је отворити кавезе какве менаџерије у сред једне вароши.

Али трајање затвора треба да буде доста дуго па да се може судити о поправци осуђеног. Како се може судити о поправци осуђеног после три или четири месеца затвора, који га заклања од искушења, алкохолизма и рђавих друштава? Условна осуда примењена на кратку казну нема смисла: она треба да буде резервисана за осуђене више од једне године затвора. Други услов од кога апсолутно треба да зависи условна осуда, то је да се над ослобођенима води доста строг надзор, да би се знало шта он ради у слободи и да би се могао повратити у затвор ако се влада рђаво. Зар није лудост отпустити злочинце у друштво на веру у варљиве изгледе на поправку, који у осталом најчешће баш не постоје, и не водити бригу о ономе шта они тамо раде и да ли нису поново пали у порок или злочин? Надзор над условно ослобођенима треба дакле да буде организован рационално. То је неопходан услов, битна гаранција ослобођења пр времена. Енглези нису оставили ову празнину у њиховој условној осуди; они су поставили поред ње оно што је био у Француској надзор више полиције, који смо ми укинули управо неколико месеци пре увођења условне осуде²⁾. Енглески је закон баш додао старом надзору француске више полиције корисно побољшање: он допушта да се врати у затвор условно

¹⁾ Г. г. Garofalo, Prius, Ferri, Fenibloley и Garcaud преузносе неодређену осуду. У овоме систему, судија не би одређивао трајање казне; осуђени би био пуштен у слободу само у колико би његову поправку признали експерти. Принцип овога система извршен је, али његова примена изгледа немогућа, јер би најбољи експерт био неспособан да позна да ли је злочинац стварно излечен.

²⁾ Надзор више полиције укинут је законом од 27. маја 1885. о прогонству.

ослобођени, за кога је доказано да нечасним начином прибавља себи средства за егзистенцију, па баш и онај који се просто нађе на каквом јавном месту, а не може да оправда своје присуство каквим мотивом, или у таквим околностима, из којих се да претпоставити да се он спрема да учини какав деликт¹⁾. Ово су врло мудре мере. Каква ће штета бити ако се поново ставе под кључ условно ослобођени, који врше одвратан занат подводача или који лутају ноћу по улицама? Без сумње, тако ће се избећи многи злочини.

Пошто смо прегледали арсенал наших казних закона, треба да се ушитамо: да ли је он довољно снабдевен и да ли је оружје које он држи на расположеном друштву доста многобројно и довољно јако да се бори победоносно против злочина. Експозе који претходи не би могао оставити много илузија. Већина казни не застрашавају много. Затвор, рекао сам, имао би баш пре извесне дражи; услед тога многобројни злочини или деликти који се казне овом казном само су по све несавршено угрођени, често баш ни мало. Потребно је о томе размислити. Пошто су благост и краткоћа главне махне затвора, помишља се да се ова казна учини дужом и строжијом. Ја не верујем да треба много полагати на ово средство. Пре свега, биће врло тешко учинити да судови којима ће закон увек морати да остави у неколико границе између којих ће одмеравати казне, изричу казне толиког трајања, које ће стварно утицати. Судије ће бити мимо свега људи, т. ј. осетљива, добра и милостива створења. Њихова строгост расплинуће се на првим сузама. Што се тиче тога да се затвор учини тежим, ја не видим како би се могло успети у томе а да се не дода допунска казна. Ма шта се учинило, неће се спречити да затвор не буде уточиште против глади и беде. Затвор ће дакле и даље продужити да буде једна врста охрабрења на злочин. Сме ли се остати у овоме стању и оставити друштво ненаоружано? Ово не изгледа могуће. Треба дакле тражити нешто што је кадро да укроти злочинце и да јавном поретку сигурност која му је потребна.

Неколике криминалисте предлагали су да се дода затвору, за извесна деликта казна шибања, *cat — o' nine* код наших суседа с оне стране Ла Манша. Али се одмах подиже повика против повраћања телесних казни, јер би то било, каже се, повратак варварству и напуштање једног од најдрагоценијих добитака револуције. Позивају се на мишљење Монтескијево: »нека се испита узрок свој распуштениности, па ће се видети да она долази од неказности злочина а не од умерености казни«²⁾. Нема сумње, телесне су казне одвратне духу просвећеног човека; али шта више одбија него ешафот који ми хоћемо ипак да одржимо? Идеал би био сигурно да се нарушења могу обуздати једином уздом разума, никад

¹⁾ Act for the more effectual Prevention of Crime, 21. August 1871.

²⁾ Esprit des lois, liv. VI chap. XII.

силном, и да једине казне буду стид, кајање и новчане накнаде. То је био сан аутора *l'Esprit des Lois*: „следујмо природу која је дала људима стид као бич“ и нека најв.ћи део казни буде инфамија „трпети га“¹⁾. Ова би се жеља могла остварити само кад би код људи ишчезли и последњи трагови тешког атавизма варварства, кад би се они покоравали само нагонима човечности и осећали сав бол стида и кајања. Хоће ли доћи ово златно доба једног дана? То је сумњиво. За тренутак треба узети човска онаквог какав је, т.ј. као биће више по своме разуму, а ниже по свом физичком изгледу, у коме се мешају виша интелигенција, племените аспирације, „жеље богова“, као што се изражава Омир, са свом нискошћу природних инстинката. Разум није никада био довољан да господари овом сатанском и божанском организацијом.

У осталом, зар већина казни у нашем казненом систему нису телесне казне, т.ј. зар оне не проузрокују већи или мањи физички бол? Зар разлика између позитивних и негативних казни није чисто номинална? Зар затвор, ћелија, сув лебац, лисице, нису телесне казне? Не би се дакле увео, са шибом или батинама, нов принцип у нашем казненом праву.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ма да ме је новост, коју ми је донео продавац риба, ожалостила, ипак ме није спречила да помислим, да је смрт Кристјернова скренула пажњу од мога бегства; и, како ми ништа од онога што ми је причао не казиваше да је при прозивци примећено моје одсуство, сматрао сам да сам обезбеђен. Дођем у Бетин без преке; настаним се код једног старог познаника из пука. Био сам врло љубазно примљен, али ма како да је човек смотрен ипак се деси понешто што није предвидео. Ја сам претпостављао гостионици пријатељство једног пријатеља, али сам налетео на своју, јер се пријатељ беше скоро оженио, а брат његове жене био је од оних војника који не жуде за славом и којима срце куца само за миром. И сасвим природно, место које сам ја изабрао, као и све куће његових рођака, непрестано су обилазили жандарми. Тако, они улетеше у кућу мога пријатеља много про дана и без икаквих обзира што се мени спавало затражили су ми исправе. Немајући пасош пробао сам да им штогод рекнем, али залуд је била мука. Каплар, који ме је нарочито загледао, повика: „Аја, не варам се, то је он, видео сам га у Арасу: Видок је то.“ После четврт часа био сам у затвору Бетинском.

¹⁾ Пето.

Може бити да би читалац желео, пре но што пођемо даље, да дозна шта је било са затвореницима које сам оставио у Будоњи. Могу му сад задовољити радозналост за неколико њих. Кристјер је, као што смо видели, стрељан. Лелијевер, који је такође био частан човек, продужио је да се нада и стрепи до 1811. године, кад тифус пресече његову неодређеност. Четири морнара-стражара погинули су: они су једне ноћи пуштени у слободу и послати у Пруску и двојица од њих на зидовима Данцига заслужили су крст части. Врачар је такође пуштен без пресуде. У 1814. години он је се звао Колинет и био је старшина у једном вестфалском пуку, коме је био намислио да спасе касу у своју корист, али у околини Фонтенебла падне у руке једном пуку козака којима је положио рачун: ту му је био последњи дан; они су га убили копљима.

Моје бављење у Бетину није било дуго; сутра дан по хапшењу сигурна стража повела ме је у Дуј.

Двадесета глава.

Тек што сам био крочио у апсанску авлију, а државни заступник Розон, кога су моја честа бежања јодила, викну: Дакле, и Видок је стигао! Јесте ли га оковали? — Ех, господине, рекнем му; шта сам вам учинио да ме тако мрзите? Зар што сам бежао више пута? Зар је то нека велика кривица? Јесам ли што урадио у слободи? Кад су ме ухватили зар нисам био на послу да себи обезбедим поштен живот? Ох, ја сам више несрећан него што сам крив! Смилујте се на мене; имајте милости према мојој старој мајци, која ће пресвиснути ако се ја морам вратити у казни завод.

Ове речи и нагласак искрености, са којом сам их изговорио, имадоше утицаја на г. Розона. Увече он дође и дуго ме је испитивао о томе како сам живео од изласка из Тулона, и да бих га уверио, у оно што сам говорио, наводио сам необориве доказе те он мало омекаша. „Што не напишете, рече ми, молбу за помиловање или бар да вам се казна смањи? Ја бих вас препоручио министру правде. Захвалим му се за ово обећање и истог дана један адвокат из Дуја, неки Тома, донесе ми да потпишем молбу коју је он већ био написао.“

Очекујући одговор, једног јутра ме позваше у канцеларију; помислио сам саопштиће ми одлуку министрову. Нестрепљив да је што пре чујем ишао сам за кључарем као човек који иде у сусрет некој пријатној новости. Надао сам се да ћу видети државног заступника, кад тамо, видим моју жену. Мучио сам се да погодим какав је циљ њене посете, али она ми сасвим отворено рече: „дошла сам да вам покажем пресуду којом нам је брак раскинут, а та ми је формалност потребна јер хоћу да се удам. Ево, овде је чиновник који ће вам је дати да је прочитате“. Изузев мога помиловања ништа ми се није могло јавити пријатније него да је мој брак разведен: заувек сам се отарасио једног створења које сам мрзео. Не знам да ли сам могао сакрити моју радост, али сам сигуран да

ју је израз мога лица одавао и имао сам довољно разлога да в рујем, да је мој местозаступник, који је био присутан, могао отићи уверен да му не завидим ни мало на благу које ће стећи.

Мој затвор у Дују отеже се страшно; већ пет месеци сам био у хладовини а ништа не долазаше из Париза. Државни заступник ме је уверавао да о мени води рачуна, али несрећа чини човека сумњалом, и ја сам почео сумњати да ме он само заварава празном надом да би ме одвратио од бежања док не стигне спровод; ова помисао појача моју намеру за бегство.

Вратар Вет сматрао ме је као да сам већ помилован и имађаше њих обзира према мени; ручавали смо често обашка у једној малој собици, на којој један прозор гледаше на реку Скарпу. Изгледало ми је да би се кроз овај прозор, који није имао решетке, могло једног дана после ручка побећи, само је требало набавити одело, а кад преобучен једном изађем неће ме стићи потера. Ову ствар поверим неким пријатељима и они ми набавише униформу официра лаке артилерије и решим се да је обучем у првој згодној прилици. Једне недеље, у вече, вечерао сам са вратаром и чиновником Хиртрелом; вино, којим сам их частно, расположи их. „Знате ли, рече ми Хиртрел, да није добро што сте овде... прозор, па без решетке! Бога ми ја се не бих тако ослањао. — Мани бога ти, чича Хиртреле, треба бити пловак, одговорим му ја, па се гњурути са толике висине; Скарпа је довољна дубока за онога који не уме да плива. — Тако је, примети вратар, и разговор стаде на томе. Ускоро уђоше и други, вратар се стаде коцкати и кад се он највише био заузео око картања ја скочим у реку.“

На шум од мога пада цело друштво потрча ка прозору, а Вет из свег гласа викаше стражу и кључаре. За срећу моју предмети су се због помрчине једва разликовали и кад су видели у реци мој шешир, који сам намерно бацио, помислили су да сам из реке већ изашао, а ја сам напротив пливао ка „речној капији“, испод које сам једва прошао јер ме је због хладноће и снага почела издавати. Нашав се изван вароши опучим преко њива; мокро одело тежило ми је више од педесет кила, али сам ипак ишао, и зауставим се тек у селу Блању, две миље далеко од Араса. Било је четири сата изјутра; неки пекар, који већ ложише фуруну, осуши ми одело и даде ми хране. Чим сам се окрепих одмах пођем и упутим се ка Дизану, где је живела удовица једног капетана, мога пријатеља. Код ње ми је један човек требао донети униформу коју су ми набавили били у Дују, али ја сам је примио тек у Херзену, где сам се после неколико дана био склоних код једног мог рођака. Извештаји, које сам ускоро добио, приморали су ме да бежим: дознао сам да је полиција, уверив се да сам у земљи, наредила праћу хајку и чак да је на путу да ме ухвати; решен да бежим нисам је чекао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине орашачке, актом својим Бр. 677, пита:

1. Председник ово општинскога суда, у прошлој 1911. години, реферисао је једног грађанина суду овоме, за недолазак суду по позивима, па је тражио да га суд позове и као неуредног грађанина по § 327. т. 1. крив. закона казни.

Суд овај, пресудом својом, на основу горњег законског прописа, казнио је ово лице са три дана новчаном казном рачунајући у сваки дан по 10 дин., свега тридесет динара и на плаћање трошкова, а све на основу §§ 15., 16., 4. и 34. полиц. уредбе, па је своју пресуду одмах за извршну огласио и казну наплатио, па увео у признаничну књигу.

Исто лице, на поменуту пресуду, изјави жалбу ваљевском првостепеном суду, и тражило је да суд пресуду као незакониту уништи. Ваљевски суд поништио је поменуту пресуду овог суда, из разлога што је суд исто лице казнио новчаном казном у данима, јер му је, вели, требао да досуди затвор или новчану казну.

Поново је суд овај, уважавајући примедбе ваљевског прв. суда, донео своју пресуду па исто лице казнио са три дана затвора, и противу ове пресуде он се жалио суду, али је овај суд донео решење којим му је жалбу одбацио као неумесну, пошто је пресуда извршена. Противу овога решења осуђени се жалио првост. ваљев. суду — које решење суд уништи зато, што је у овом случају узето да стоји дело из § 327. по ком законском пропису кривац се казни од 1—15 дана затвора, па према томе не може ова пресуда бити извршена, јер противу оваквих пресуда парничне стране имају право жалбе, па је према томе суд погрешно што му је жалбу одбацио.

После ове одлуке, суд је послао ову пресуду суду на разматрање а на основу изјављене жалбе окривљеног лица. Првостепени ваљевски суд уништио је и ову пресуду суда, само што није именовано лице саслушано у присуству присутника, и ако је тога свега било.

Сада је суд извештен, да је то исто лице тужило првостепеном суду све општинске часнике зато, што је суд пресуду своју извршио, и ако је осуђени имао право на жалбу, и што му ни до данас није повратио новчану казну.

Моли се уредништво да у свом наредном броју даде суду објашњења:

а) Да ли до суда овога може бити какве кривичне одговорности, што је пресуду своју одмах за извршну огласио и исту наспрам окривљеног извршио или не, и

б) Да ли ће суд, односно општински часници, бити код суда криви, што наплаћену казну до сада нису окривљеном повратили, кад је суд пресуду уништио, и мора ли поменуту казну повратити

окривљеном и на који начин, кад је ова прошла кроз признаничну књигу, а не кроз депозит — јер је суд у недоумици; и

2. Кад неки грађанин тужи суду грађанским путем извесно лице за заузеће земље, па заузеће докаже признањем туженог, па ма то лице тужено и малолетно било, хоће ли суд бити што пред судом одговоран или не, кад пресудом досуди заузету земљу тужиоцу, а туженог истера из имања, и кад таква пресуда постане извршена, а парничне стране изгубе право на жалбу, а тужени докаже после свршеног спора да нема наглавице?*

— На ова питања одговарамо:

1. Колико се да видети из овога доста нејасног питања, тај суд меша две ствари. На име, он не уочава разлику између тога, против којих пресуда у опште не може бити жалбе, и онога, које се пресуде могу одмах извршити.

Отуда се и могло догодити, да он одбаци жалбу осуђеног на пресуду за дело из § 327. т. 1. кр. закона, а сада, пак, да страхује због тога, што је пресуду одмах извршио.

Да у будуће не би грешио, уредништво налази за потребно, да му ту разлику објасни.

Дакле: законодавац је нашао разлога да за све оне осуде, где закон не предвиђа већу казну од три дана затвора или тридесет динара у новцу, онемогући у опште право жалбе.

Дела су та предвиђена §§. 329, 333, 336, 337. и још неким из крив. закона.

Кад год се, дакле, неко осуди за та дела, он нема права жалбе у опште, па је, према томе и пресуда одмах извршена, и осуђени се може одмах затворити ако је осуђен на затвор, или се може одмах наплатити казна ако је осуђен на новчану казну, односно пресуда се може одмах извршити.

Према овоме, у ова дела не могу се убројати и они случајеви, где власт, истина с обзиром на величину дела и олакшаване околност досуди казну затвора од три дана, или новчану од тридесет динара, али сам закон за то дело предвиђа максималну (највећу) казну већу од три дана.

За ове случајеве осуђени увек има право жалбе.

Али и ове се пресуде, без обзира на изјављену жалбу, могу одмах извршивати кад год је осуда по званичној дужности а дотична дела, међутим, повлаче максималну казну до пет дана затвора или педесет динара у новцу, или су случајеви из §§ 326, 327 и осталих, поређаних у претпоследњем ставу § 15 и 16. полиц. уредбе.

Само што се у свима овим случајевима мора казна затвора заменити новчаном ако то осуђени тражи, изузев осуде према скитницама, крађивцима и слугама.

Пр ма свему овоме, часници општински, који су изrekli пресуду и одмах је извршили, неће одговорити за то, јер је осуда по званичној дужности а дело је из § 327. крив. закона.

Исто тако неће они одговарати ни зато, што нису до сада вратили наплаћену казну, јер суд није поништио пресуду по томе основу, што овде не стоји кривично дело, него из формалних разлога, те сада општински суд мора донети нову пресуду, кад дело иследи према примедбама првостепеног суда, којом може окривљеног опет осудити на исту новчану казну од тридесет динара.

Тек ако би првостепени суд поништио ову пресуду из тих разлога, што би налазио да дело из § 327. крив. закона у опште не стоји, суд би морао вратити паре осуђеном.

За сам повраћај суд би морао направити реферат и придружити решење првостепеног суда, па би та акта и признаница осуђеног, о примљеној суми, правдани разлику у рачунима пред Главном Контролом; и

2. По § 77. грађ. суд. поступка, малолетници су неспособни да воде спор, него им увек треба одредити заступника.

Према томе, њихово признање у једном грађанском спору нема правне вредности, и суд не сме ни доносити пресуду, док малолетник не буде законски заступљен.

У осталом, кад суд овде напомиње да тужени може доказати да нема земље, колико му штити § 471. грађ. закона а зомљоделац је, то излази, да је у питању изигравање горње законске одредбе путем једнога спора, а то суд не сме дозволити, јер ће часници за такав рад ићи у апс.

Кад год суд примети, да извесна лица хоће да отуђе имање на овакав начин, он је дужан да томе стане на пут, констатујући намеру и тужиоца и туженог, јер се заштита *наглавице*, коју предвиђа § 471. грађ. суд. поступка тражи у општем интересу и по службеној дужности.

II

Суд општине бербатовачке, актом својим Бр. 1399, пита:

„Пресудом овога суда од 12.-III-т. г. Бр. 773, која је извршном постала, осуђено је извесно лице са 3. дана затвора за дело из тач. 1. § 327. крив. закона. Како се осуђено лице сада налази у притвору код прокувачког првост. суда а пресуда приближује застарелости, то настаје питање:

Да ли ова пресуда може застарити по § 396. крив. закона, пошто се осуђено лице налази у притвору, те се према томе не може приступити извршењу пом. пресуде, или му се застарелост ове пресуде, за време док је у притвору неће рачунати и по ком. закон. пропису, или, на послетку, застарелост казне треба рачунати после изласка из притвора, па за не протекло време док још није стављено у притвор?“

— На ова питања одговарамо:

Ако од дана, кад је пресуда постала извршном, па до дана, док осуђени изађе из судског притвора, протекне три месеца, онда је пресуда застарела и не сме се извршити.

За ову застарелост неће нико одговарати, кад се констатује: услед чега је она наступила.

III

Суд општине крепољинске, актом својим пита:

„Суд ово општински моли уредништво за следећи одговор.

Један овдашњи грађанин, на јавној лицитацији, купио је једну парцелу-њиву и добио тапију на исту. Тапија означава тачно граничаре продате њиве, али не обухвата метрима тачно њиву. Сада први сопственик, за чији је рачун продата њива, ушао је у исту без дозволе, и оно што се метрима не обухвата почео је да ужива, и ако он у тапији није граничар продате њиве,

Настаје питање: који је пречи у праву својине, купац или први сопственик, на онај остатак земље изван тапије — јер је суду нејасно а подигнута је испуна тужба за самовлашће код овог суда?“

— На ово питање одговарамо:

Кад је тапија тачно обухватила суседе њиве, која је продата, и кад међу тим суседима није и ранији сопственик њиве, онда је очигледно, да је цела њива продата, али је само погрешно извршено мерење.

Према томе ранији сопственик нема право на ово земљиште, зато га треба казнити као самовласника, и дати заштите новом купцу.

Ако ранији сопственик налази, да њива није сва продата, он треба да тражи поништај тапије судским путем.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај неумесног задржања од извршења одлуке општинског одбора о отпуштању дотадањег и избору новог деловође општинског.

Одбор општине д. р..... одлуком од 9. марта 1912. године № 776., на место дотадањег деловође, изабрао је Милорада Ц. за деловођу исте општине, пошто има све услове прописане чл. 114. закона о општинама.

Дотадањи деловођа, незадовољан овом одлуком одбора, изјавио је жалбу надзорној власти и навео, да одлука одбора не одговара закону из ових разлога:

1., што општински одбор није сазван позивом, у коме би био означен дневни ред;

2., што нису позвати у с дницу сви одборници;

3., што у одборској седници није било ($\frac{2}{3}$) две трећине одборника; и

4., што одбор ничим није мотивисао и образложио своју одлуку о његовом отпуштању, нити је, у осталом, он и имао какву кривицу, због које би могао бити отпуштен.

Надзорна власт обуставила је од извршења ову одлуку одбора решењем од 30. марта 1912. године № 6016., а из ових разлога:

1., што је о овом питању решавало и одлуку донело 15 одборника а по закону требало је бити у седници најмање $\frac{2}{3}$, што значи, да их је требало бити 18;

2., што није било дневног реда за седницу;

3., што стари деловођа није дошао у такав положај, који би га чинио немогућим на томе месту; нити му је, у осталом, одлука о отпуштању саопштена, нити му је пак предходно дато право да се саслуша и да своју одбрану да; и најзад;

4., што изабрани деловођа нема услова за ово звање — чл. 114. зак. о општинама.

Одбор општински, после овога, донео је одлуку, да се стари деловођа отпусти, пошто са више разлога не може остати више на овоме месту.

Надзорна власт, с обзиром на своје решење од 30. марта 1912. год. № 6016, којим је обуставила од извршења прву одлуку одборску, решењем од 5. априла 1912. год. задржала је и ову одлуку од извршења, пошто одбор није поступио по њеном напред поменутом решењу.

Најзад, одбор општински донео је 12. априла 1912. године одлуку, којом је за деловођу изабрао Милорада Ц., на место дотадањег деловође, кога је отпустио.

Надзорна власт решењем од 16. априла 1912. год. № 7251., а са разлога изложених у ранијем решењу, задржала је од извршења и ову одборску одлуку.

По жалби изабраног деловође III Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што одлука одборска није била противна чл. 113. закона о општинама, јер по том законском пропису деловођу општинског прима и отпушта општински одбор на предлог председника суда; а из истог решења надзорне власти не види се ни то, зашто према чл. 114. истог закона изабрани деловођа нема услова за то звање.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 2. маја 1912. год. № 3983.

Један случај задржања од извршења одлуке зборске о отварању сеоског дућана.

Збор сељана села П... на дан 22. јануара 1912. године донео де одлуку, да се Драгомиру М., онд., одобри, да у селу П. отвори сеоски дућан.

Надзорна власт решењем од 20. априла 1912. године задржала је ову зборску одлуку од извршења с тога, што се из извештаја суда општине П... од 15. априла 1912. год. № 588 види, да од окружне вароши К... па до села П... има само 12,800 ккм., према чему није испуњен услов из чл. 2. закона о сеоским дућанима, по коме је потребно, да од најближе вароши па до тога места мора имати најмање четири сата.

Министар Унутрашњих Дела налазећи и сам да је зборска одлука противна закону са разлога изнетих у решењу надзорне власти, писмом својом од 25. априла 1912. године. П. № 6980, спровео је Државном Савету сва акта овог предмета с молбом за решење.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 152. закона о општинама, решио, да се решење надзорне власти одобри.

Одлука од 2. маја 1912. г. № 3990.

Један случај поништаја избора кмета услед тога, што је на збору гласао један који није имао право гласа, а међутим његов глас од утицаја је на резултат избора.

Тимотије Ј., из П..., жалио се Државном Савету противу избора кмета села П..., који је извршен 8. априла 1912. године, због ових неправилности:

1., што је на збору гласао Павле М. Б., који није правни бирач, нити је био заведен у азбучни списак, а међутим његов глас је од утицаја, пошто су обе листе добиле подједнак број гласова (45);

2., што бирачки одбор при равној подели гласова није коцком одредио ко је изабран;

3., што је од дана огласа до дана збора протекло више од 20 дана;

4., што биралиште није било ограђено.

5., што се бирачки одбор састао у 10 часова пре подне;

6., што је бирачки одбор, за време ручка, напуштао бирачку собу; и

7., што је примање гласова закључено у 4 часа по подне.

Сем првога навода, који се утврђивао самим изборним актима, остали су били без доказа.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из послатог азбучног списка не види, да је у листи заведен Павле М. Б., а из гласачког списка види се, да је гласао, а међутим његов глас, према пропису чл. 153. закона о општинама, могао је бити од утицаја на резултат избора.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор поништи.

Одлука од 2. маја 1912. г. № 4053.

Јос. Н. Ст.

Кад је тужба поднета за клевету, а ислеђењем је утврђена увреда, онда та иста тужба важи и за дело увреде, које је дело по казни лакше. Дело из из чл. 6. зак. о штампи спада у ред оних дела која су учињена противу формалних одредаба закона о штампи, па по таквим делима, у смислу тач. 7. чл. 44. зак. о штампи истрага и суђење почиње по тужби начелства, среске власти или Министарства Унутрашњих Дела.

(Одлука Касац. Суда од 10. фебруара 1912. г. Бр. 1993.)

Иследни судија доставио је првост. суду акта по тужби М. Ђ. из С., којом је овај тужио: М. и Ј. из С. за то, што су они растурили плакате — објаве, које носе наслов: „Браћо, данас имамо да изаберемо себи председника општинског, налазећи да му је нанета увреда

и клевета у овим инкрим. изразима: „Због М. Д. и осталих себичњака, каишара, лажова и кривоклетника, који гледају само себи увек нешто да придигну и да се на сваком послу користе... Доле послушасмо М. и Д. и друге себичњаке, те изгубисмо толики новац, па чак и своју имовину.... не слушајмо их, доста су нас вукли за нос....“ Па како објаве нису потписане ни од кога, нити је на истима стављена штампарија у којој су штампане, тражио је да се по чл. 22. зак. о штампи осуде на казну растурачи ових плаката: М. и Д., као и за дело из чл. 6. зак. о општ. Првостепени је суд нашао да у инкриминованим изразима: „лажови“, „каишари“, „кривоклетници“, — не стоји дело клевете из чл. 22. I ал. зак. о штампи, јер се њиме не износи никакав одређени факт или дело, којима се вређа част или худи угледу тужиоца, већ да у овим изразима стоји дело увреде из чл. 22. II од. кажњиво по чл. 31. зак. о штампи, пошто се истима, као непристојним и погрдним, вређа част тужиоца. По како се дело увреде по чл. 44. тач. 1. зак. о штампи, казни на тужбу прив. тужиоца, а овај је поднео тужбу за дело клевете, — то се оптужени ни за ово дело увреде не могу стављати под суд.

Што се тиче дела из чл. 6. зак. о штампи суд је нашао: да ово дело спада у ред оних дела, која су учињена противу формалних одредаба закона о штампи. По таквим делима, у смислу тач. 7. чл. 44. зак. о штампи истрага и суђење почиње по тужби начелства, средње власти или Министарства Унутрашњих Дела. Међутим, овде такве тужбе нема те се окривљени М. и Д. ни за ово дело не могу стављати под суд. Према изложеноме прв. суд је решио био да се оптужени за ова дела и не стављају под суд. — Ну Касацциони Суд примедбама својим од 10. фебруара 1912. бр. 1993 поништио је горње решење прв. суда са ових разлога:

Погрешно суд узима да се оптужени не могу ставити под суд за дело *увреде* зато, што је прив. тужилац поднео тужбу за *клевету*, а не за увреду. Кад већ постоји тужба за дело истога рода и *теже* по казни, онда самим тим фактом има се узети да таква тужба у исто време постоји и за оно дело које је по казни *мање*. Према томе суд је овде требао да се упусти у оцену: да ли клевета, као веће дело, не садржи у исто време и увреду и да ли, по томе, поднета тужба за кл вету не би се могла узети и за нађено дело увреде, као дело по казни *лакше*. А ово у толико пре, што је у овоме конкретном случају тужба поднета у опште *због противправног напада на част приватног тужиоца* — што обухвата и клевету и увреду. У томе пак факту што прив. тужилац у својој тужби није умео да употреби прецизан правни термин „увреда“, место клевете, — и не може бити од утицаја, нити довољан законски разлог, те да се само због тога има узети да тужба ње-

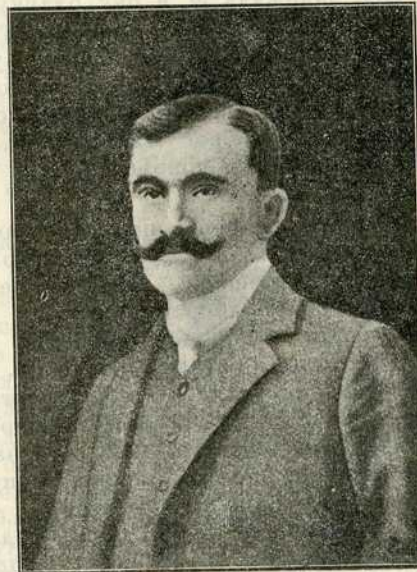
гова и не постоји, и да се оптужени, услед тога, никако и не стављају под суд, јер тужбом се као главно обухвата сама радња, а правна квалификација је ствар суда.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Марцел Фењеш, (пређе Фаји) директор „Сегединске Пољопривредне и Индустриске Банке“, упропастио је заводу пола милијона крона, па побегао из Сегедина.

Он је стар 41 годину, стаса малог и нешто мало нагнутог напред, косе црне, бркова црних, густих и кратко подсечених, јабучица

Марцел Фењеш.

испунчених, испод левог ока има младеж. Говори немачки и мађарски.

Ради лакшег проналазка износимо му и слику.

Са њиме је, несумњиво, и његова жена Илона Ајзенштајн.

Пронађеног треба притворити и извести Управу града Београда, с позивом на њен акт Бр. 18149.

Сава Петровић, келнер, одговара за дело из § 173. кр. закона, али се не зна где је. Денеша начелства округа нишког Бр. 29962.

Живота Станојенић, скитница из Лугавине, побегао је из затвора општине смедеревске, где је издржавао казну за дело крађе. Денеша начелства окр. смедеревског Бр. 4833.

Живан Костић, земљод. из Остружнице, окривљен је за покушај убиства, али се налази у бегству. Он је стар 43 године, висок 165 см, смеђег лица косе и очију, бркова танких, рађен у десну руку и од тога има белегу. Денеша начелника среза посавског, округа београдског Бр. 7544.

Јован Ј. Јовић — Јовановић — Пантућић, тежак из Дворишта, кажњен је са тридесет дана затвора и четири месеца полицијског надзора. Он је стар 38 година, средњег

стаса, косе и обрва кестењастих, бркова танких кестењастих.

Акт начелника среза голубачког Бр. 4393.

Босиљка, жена Драгомира Драгићевића, из Свиђеуве, оставила је мужа и побегла са Милорадом Тодоровићем, из Јазовника, и одвела собом мало женско дете Драгомирово. Денеша начелника среза посаво-тамнавског Бр. 6389.

Светозар Живковић, из Станара, побегао је из затвора. Он је стар 30 година, средњег раста, сув, смеђ, бркова малих, у оделу селачком.

Денеша начелника ср. подгорског Бр. 6472.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналазка стражарно их упуते властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

ТРАЖЕ СЕ

Бождар М. Димитријевић, ковачки калфа, отумарао је незнано куд. Он је стар 16 година, плав, средњег раста, на десној обрви има белегу од убоја.

Денеша начелства окр. нишког Бр. 13217.

Радосав, син Милорада П. Радовића, из Лесковица, отумарао је незнано где. Он је стар 16 година, повисок, смеђ, очију црних, у лицу бео. Одело селачко.

Денеша начелника ср. ваљевског Бр. 8398.

КРАЂЕ СТОКЕ

Алекси Станковићу, из Остружнице, украден је коњ длаке доратасте. матор 6 година висок 150 см. жиг положено „К“, и жиг „7“ (седма пук. команда), у леву задњу ногу мало путаст, на десној усни распаран и белега се познаје.

Акт начелства окр. београдског Бр. 7586.

Алекси Илићу, из Стрелца, украден је коњ вранац, матор 6 година.

Денеша начелника ср. лужничког Бр. 4266.

Обраћа се најпна свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У селу Крупцу нађена је без сопственика кобила длаке мрко-доратасте, матора 6—8 година, на леђима има беле длаке, поткована, и има жиг „О“.

Тражи се сопственик.

Денеша начелника среза белопаланачког Бр. 4698.

НАЂЕНЕ СТВАРИ

Пре 2 месеца, у селу Ришњу, нађена је једна писаћа машина систем „Adler“, и једна офирецка сабља.

Тражи се сопственик.

Акт начелника среза врачарског Бр. 1287.